

משפטים

שם ביה"ס:

המעין תיכון שש-שנתי מקיף

י"ב

ישוב:

ראשון לציון

תחום הדעת:

מדעי החברה

מס' יחידות לימוד:

5 יחידות לימוד

סמל מוסד:

44257

כותבי התכנית:

ליטל כלב גולדשטיין, מיכל

לירון, סיגל פנט

משרד החינוך

המזכירות הפדגוגית

אגף א' לפיתוח פדגוגי

תאריך עדכון

תשפ"א

תוכן העניינים

3.....	תיאור מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו
4.....	סיבות והנמקות לפיתוח התכנית וייחודיות התכנית מול תכניות קיימות
5.....	היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית
7.....	הצגת כותבת התוכנית, שותפותיה ותיאור כישוריהן
9.....	תיאור קהל היעד של התוכנית
9	התפיסה הרעיונית של התוכנית
10.....	פירוט המטרות הכלליות של התוכנית
12.....	ראשי פרקים של מיקוד הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן
12.....	כיתה י'.....
19.....	כיתה י"א.....
32.....	כיתה י"ב.....
49.....	דרכי הערכה כלליות של התלמידים
51.....	נספח – דוגמאות לחלופות הערכה ומחווניים
56.. ..	ביבליוגרפיה

א. תיאור מאפייני בית הספר והסביבה החברתית-תרבותית שלו

קריית החינוך השש שנתית מקיף י"ב- "המעייץ" החלה צמיחתה לחטיבה העליונה בשנת 2013, תהליך הצמיחה הסתיים בשנת 2016. בית הספר מפתח ומוביל את תלמידיו למצוינות ערכית ולימודית, לערכי אהבת הארץ לצד אהבת הזולת, היהדות והדמוקרטיה. ערכי הליבה של מקיף י"ב המעייץ הינם אחריות, שותפות, סובלנות ומצוינות. ביה"ס קולט את תלמידי חטיבת הביניים והתיכון המתגוררים במרכז העיר ראשון לציון – בשכונת נחלת יהודה ובשכונות נוספות בסביבה. התמיהל הסוציו-אקונומי של תלמידי ביה"ס מגוון ומכיל תלמידים מכלל שכבות האוכלוסייה, ביניהם גם עולים חדשים. בשנת הלימודים תשפ"א לומדים בביה"ס 1230 תלמידים מכתה ז'-י"ב, מהם 645 תלמידים בחטיבת הביניים ו-585 תלמידים בחטיבה העליונה. הצוות החינוכי מונה 137 מורים ומחנכים המומחים בתחומי הדעת וההוראה השונים. מטרת ביה"ס להוביל את תלמידיו להיות אזרחים ערכיים, דעתנים, עצמאיים ושאפתנים הפעילים בקהילה, נאמנים למדינה ונכונים לשרתה. בית הספר שם דגש על למידה בסביבה טכנולוגית מתקדמת, כשבמרכז העשייה החינוכית ניצבים התלמידים. התפיסה החינוכית הבית ספרית דוגלת במצוינות לימודית, ערכית, הומניסטית תוך מענה דיפרנציאלי לשונות, מתוך הכרה בייחודיות הפרט.

בחטיבת הביניים קיימות מספר כיתות: כיתת מופת, כיתת עתודה מדעית טכנולוגית, כיתת תל"ם וכיתת חינוך מיוחד.

בחטיבה העליונה קיים מגוון של אשכול מגמות:

באשכול המדע והטכנולוגיה – הנדסת תוכנה, אוויר-חלל, מדעי המחשב, פיזיקה, כימיה וביולוגיה.

באשכול מדעי החברה והרוח – סוציולוגיה, פסיכולוגיה, ניהול עסקי וערבית.

כמו כן, קיימות מגמת חינוך גופני ומגמת תיאטרון אשר נחנכו בשנת תשע"ט.

תוכנית משפטים נמצאת תחת מקצוע מדעי החברה, כאשר אנו מודעים לכך שאין כפל מקצוע וכי תלמיד יכול ללמוד מקצוע אחד בלבד לבגרות במדעי החברה : משפטים (תוכנית ייחודית) או סוציולוגיה-פסיכולוגיה (תוכנית ארצית).

ב. סיבות והנמקות לפיתוח התכנית וייחודיות התכנית מול תכניות קיימות

היות ובית הספר שם דגש למצוינות כל התלמידים תוך מיצוי הפוטנציאל האישי, הישגיהם ותחומי העניין שלהם, יש מקום להוראת תוכנית לימודים ייחודית במשפטים. תוכנית זו מאפשרת לתלמידים ללמוד תחום לימודי אקטואלי, מאתגר, מעשיר ומרתק, בו הם רוכשים ידע וכלים משפטיים, וכן הבנת תהליכים משפטיים המתרחשים במישור הציבורי, האזרחי והפלילי.

פיתוח התוכנית הייחודית במשפטים נובע ממספר סיבות עיקריות. ראשית, עניין רב שעלה בקרב תלמידי ביה"ס באשר לנושאים אקטואליים מתחום הדעת "משפטים". לדוגמא: דיני עבודה, חלק מהתלמידים עובדים במסגרת עבודת נוער ומעוניינים לדעת את זכויותיהם; משפט פלילי, לאור המציאות המשתנה בתפיסה החברתית עם כניסתם של הטלפונים החכמים והחיים בעידן המדיה, נראה כי בני נוער רבים אינם יודעים מהם גבולות המשפט הפלילי ולכן יש צורך לחדד גבולות אלו.

שנית, המורה המפתחת את התוכנית, גב' ליטל כלב גולדשטיין, משפטנית ומורה לאזרחות, נחשפה במהלך שיעורי אזרחות לסוגיות משפטיות אשר עולות מצד תלמידים, אשר מהוות עבורה מוטיבציה והשראה לפיתוח והפעלה של תוכנית לימודים ייחודית במשפטים בבית הספר.

באשר לייחודיותה של תוכנית הלימודים, כפי שצוין לעיל, הרי שהיא מקיפה תחומי משפט שונים, הלקוחים מהמשפט הפלילי, המשפט הציבורי והמשפט האזרחי. הידע המשפטי שנלמד בתוכנית מהווה את הבסיס הנורמטיבי, החוקי והמשפטי להתנהלות האדם בחיים המודרניים ובמציאות של ימינו, שהרי אנו חיים בחברה בה בתחומים רבים אנו נדרשים להכיר את "כללי המשחק" המשפטיים.

במסגרת התכנית, התלמידים נחשפים אל יסודות עולם המשפט, הפרקטיקה המשפטית, המוסר והערכים, הבנת משמעות מבנה מערכת המשפט, הקניית כלים להתמודדות עם טקסטים משפטיים ועוד. תוכנית הלימודים מאפשרת חשיבה יצירתית, משמעותית ועצמאית של התלמיד בעולם המשפט, זאת ברוח הלמידה המשמעותית. יש לציין כי תוכנית לימודים זו מתבססת בחלקה על תוכנית לימודים ייחודית במשפטים של תיכון אליעזר בן יהודה בנס ציונה, ועל כן שלוחה תודתנו להנהלת ביה"ס על מתן האישור להשתמש בתוכנית הלימודים.

ג. היקף השעות ומספר יחידות הלימוד של התכנית

תוכנית הלימודים נלמדת במסגרת של 5 יח"ל. התוכנית נפרסת על פני שלוש שנים, מכיתה י ועד כיתה י"ב. בכיתה י, לומדים התלמידים במסגרת של 90 שעות לימוד. בכיתה י"א, לומדים התלמידים במסגרת של 180 שעות לימוד. בכיתה י"ב, לומדים התלמידים במסגרת של 180 שעות לימוד. סה"כ 450 שעות. חלוקת השעות מתבצעת על פי הנתונים שבטבלה שלהלן:

כתה	פרקי לימוד	מחצית
י'	מקורות המשפט דיני עונשין	א' (40 ש') ב' (50 ש') סה"כ 90 ש'
י"א	סדר דין פלילי דיני נזיקין סדנא- התנסות מעשית בתיק פלילי משפט מבוים	א' (48 ש') ב' (22 ש') ב' (20 ש') שנתי (90 ש') סה"כ 180 ש'
י"ב	דיני משפחה דיני עבודה קייס משפטי	א' (50 ש') ב' (52 ש') שנתי (78 ש') סה"כ 180 ש'
סה"כ לתוכנית- 450 ש'		

ד. הצגת כותבת התוכנית, שותפותיה ותיאור כישוריהן

כותבת התוכנית- גב' ליטל כלב גולדשטיין:

גב' ליטל כלב גולדשטיין, כותבת התוכנית, רכזת המקצוע ומורה בתוכנית, משפטנית ומורה לאזרחות בתיכון. בעלת תואר LLB במשפטים ותואר MA במנהל עסקים. במהלך עבודתה המשפטית, התמחתה גב' כלב גולדשטיין בתחום דיני משפחה, סוגיית הפונדקאות ו"משפחה חדשה" בקרב זוגות ובפרט בקרב זוגות חד מיניים בישראל, ולקחה חלק בהגשת תיק לביהמ"ש העליון בפתרון הסוגיה במהלך התמחותה. בנוסף, לקחה הגב' כלב חלק בקליניקות בתחום הפלילי, כגון תביעות משטריות, שכללו ליווי של תובעים משטרתיים במספר תביעות מתהליך הגשת התלונה ועד להגשת כתב אישום; וכן ייצוג בביהמ"ש וקליניקות מטעם הסגוריה הציבורית, שכלל עבודה עם משרד עו"ד שעובד עם הסגוריה, תוך ליווי מספר תיקים בהם ייצג המשרד את הנאשמים.

Litalia.kalev@gmail.com

שותפה לכתיבת התוכנית- גב' מיכל לירון:

גב' מיכל לירון הינה ממונה חטיבה עליונה בבית הספר. כמו כן, מחנכת ומורה ללשון המגישה לבגרות מגוון כיתות החל מכיתות אגף שחר ועד לכיתות מדעיות טכנולוגיות.

בעלת תואר BA בחינוך ובלשנות עברית, תואר MA במנהל עסקים ובוגרת תוכנית הכשרת מנהלים "אבני ראשה".

מיכל החלה את קריירת החינוך בכיתות חינוך מיוחד, מחנכת בחטיבת הביניים ומחנכת בחטיבה עליונה. בנוסף שימשה בתפקידים רבים

בבית הספר : רכזת בגרויות, רכזת מעורבות חברתית, רכזת אגף שח"ר , סגנית מנהלת ורכזת פדגוגית.
כיום, בתפקידה כממונה חטיבה עליונה וכרכזת פדגוגית, מיכל אחראית על המערך הבית ספרי בתיכון : פדגוגיה, משמעת, הכשרת וליווי מורים, שיבוץ תלמידים בתהליך המעבר בין חט"ב לחט"ע, כתיבת תכניות פדגוגיות לרצף השש שנתי והובלת מנהלי תחום דעת והמורים בכלל ועומדת בקשר ישיר עם כל קהילת בית הספר.

Michalli21@gmail.com

שותפה לכתיבת התוכנית- גב' סיגל פנט:

הגב' סיגל פנט הינה מנהלת החטיבה השש שנתית- מקיף י"ב המעיין מזה כארבע שנים.
בעלת תואר BA בחינוך מיוחד ותואר MA במדעי המדינה.
סיגל הינה מאבחנת דידקטית מוסמכת, אשר עבדה ככזו ברשת נעמת.
בנוסף, במשך שמונה שנים, שימשה כסגנית בתיכון בעיר לוד וניהלה, במשך שבע שנים, בית-ספר לנוער בסיכון ברשת עמל.

sigal.panet@gmail.com

ה. תיאור קהל היעד של התוכנית

תוכנית זו מיועדת לתלמידים בעלי אוריינטציה לימודית גבוהה, אך אין מדובר דווקא בתלמידים מצטיינים לימודית. מדובר בתלמידים סקרנים, וורבליים, בעלי יכולת ביטוי גבוהה בכתב ובעל-פה, אשר מעוניינים להיחשף אל עולם המשפט ואל כללי המשחק שהוא מכתוב בחברה בה הם חיים. התאמתו של תלמיד לתוכנית תיבדק באמצעות ראיון אישי במהלך כיתה ט'. בנוסף, התוכנית מהווה חלק מאשכול מדעי החברה, אשר מתאימה בעיקר לתלמידים בעלי כישורים הומאניים-עיוניים. אין מניעה מתלמידים אשר רוצים ללמוד תוכנית זו לצד מגמה מדעית. חשיפת התלמידים לתוכנית נעשית באמצעות יום מרוכז לתלמידי החטיבה.

ו. התפיסה הרעיונית של התוכנית

אנו מאמינים כי התלמידים היום הם מובילי המחר, מנהיגים, מחוקקים, שופטים, מפקדים ומעצבי המדיניות בחברה. מתוך תפיסה חינוכית זו, חשוב להעניק לתלמידי התוכנית תשתית רחבה של ידע, כלי ניתוח והבנה בהערכת המציאות בכלים משפטיים, מוסריים וערכיים, זאת במטרה לפתח ולעודד חשיבה ביקורתית ויצירת דעה מגובשת ומושכלת. לשם השגת תפיסה רעיונית זו, אנו מתמקדים במסגרת התוכנית בהקניית כלים אשר יאפשרו יישום עצמי של החומר הנלמד, ניתוח מקורות משפטיים כגון פסקי דין וחוקים, ניסוח כתבי תביעה עבור קייסים שונים. אנו סבורים כי כלים אלו יאפשרו לתלמידי התוכנית לפתח חשיבה עצמית וביקורתית, יוזמה וניתוח בעזרת הכלים המשפטיים.

ז. פירוט המטרות הכלליות של התוכנית

מטרת העל : לעודד חשיבה ביקורתית בקרב התלמידים, אשר תעשה על-ידי הקניית כלים משפטיים והבנת הרקע הפילוסופי-חברתי של המשפט.

1. מטרות בתחום הידע:

- התלמיד יכיר מושגים משפטיים.
- התלמיד יכיר גישות משפטיות שונות.
- התלמיד ילמד סוגיות משפטיות אקטואליות המעסיקות את החברה הישראלית.
- התלמיד ילמד את התפתחות עולם המשפט בישראל.

2. מטרות בתחום המיומנויות:

א. מטרות קוגניטיביות:

- התלמיד יבין את המשמעות המילולית של טקסט כתוב, כגון פסקי דין וחוקים.
- התלמיד יפתח יכולת להבחין בין עיקר לטפל בטקסט כתוב.
- התלמיד ישווה וימזג מידע ממקורות טקסטואליים שונים.
- התלמיד יפתח יכולת חשיבה ביקורתית.

ב. מטרות תוך-אישיות:

- התלמיד יזהה נקודות חוזקה שלו ולהבין כיצד ניתן לפתח אותן.
- התלמיד ילמד להתמודד עם כישלון, תוך סיגול אסטרטגיות אדפטיביות להתמודדות עם כישלון.
- התלמיד יפתח יכולת ניהול זמן יעילה על-ידי תעדוף משימות.
- התלמיד ילמד להציב מטרות ספציפיות, ריאליות ומדויקות התואמות את היכולות וההעדפות האישיות.

ג. מטרות בין-אישיות:

- התלמיד יפגין אמפטיה וכיר ברגשות של אחרים כנפרדים ושונים משלו.
- התלמיד יקשיב וינהל שיח מכבד גם במצבים של קונפליקט.
- התלמיד יכיר בחשיבות התקשורת הבינאישית באמצעות קשב ודיאלוג עם חבריו לכיתה.
- התלמיד ילמד לעזור ולהיעזר באחרים.

3. מטרות בתחום הערכים:

- התלמיד יפתח תחושת סובלנות כלפי דעות שונות משלו.
- התלמיד יפתח את חדוות הלמידה ואהבת תחום הדעת.
- התלמיד יעמיק את תחושת הזהות והשייכות לחברה הישראלית.
- התלמיד יכיר בחשיבות הצדק החברתי והערבות ההדדית.

ח. ראשי פרקים של מיקוד הנושאים הנלמדים ודרכי ארגון התוכן:

כיתה י':

<u>נושא ראשי</u>	<u>נושאים משניים</u>	<u>מטרות</u>	<u>מושגים מרכזיים</u>	<u>דרכי הוראה</u>	<u>דרכי הערכה</u>	<u>ביבליוגרפיה</u>
מקורות המשפט (40 ש')	מהות המשפט ומטרותיו (7 ש')	התלמידים יערכו חכרות ראשונית עם עולם המשפט ועם מטרותיו.	משפט, צדק, מוסר, דין, חוק.	התלמידים יערכו מיון בין מטרות המשפט השונות.	השתתפות בתרגיל דיבייט- 4% מהציון הסופי.	חוק יסודות המשפט התש"ס-1980. עא 3798/94 פלוני נ' פלונית פ"ד נ(3), 133. תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. חוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984.
	מערכת המשפט בתי המשפט (5 ש')	התלמידים יכירו את סוגי הערכאות השונות ואת סמכויותיהן.	שלום, מחוזי, עליון, בג"ץ ובתי דין מיוחדים.	התלמידים יציגו את הערכאות השונות		חוק יסוד : הכנסת חוק יסוד : הממשלה.

חוק יסוד : השפיטה.		בדרכים מגוונות				
		התלמידים יצונו על-פי חלוקה לקבוצות כל אחד מהשחקנים הפועלים בעולם המשפט בדרכים מגוונות.	שופט, עורך דין, משטרה, פרקליטות, יועמ"ש.	התלמידים יכירו את השחקנים הפועלים בעולם המשפט ואת תפקידם.	השחקנים במערכת המשפט (5 ש')	
		התלמידים יערכו השוואה בין צורות המשפט השונות.	משפט פילי, פרטי ומשפט ציבורי	התלמידים יכירו את ענפי המשפט השונים.	ענפי המשפט (4 ש')	

		התלמידים ינתחו באמצעות שאילת שאלות חוקים שיוצגו בכיתה ויבחנו האם החוק שהוצג תקין או לא.	שלטון החוק: מהו חוק, חשיבות עיקרון שלטון החוק בדמוקרטיה, כפיפות מערכת המשפט לשלטון החוק (יוצגו הגישות השונות של שופטי עליון), כיצד יש לנסח חוק ומה המסלול לחקיקתו.	התלמידים יכירו מהי משמעותו של חוק ואת חשיבות עקרון שלטון החוק במשטר דמוקרטי, כפיפות מערכת המשפט לעקרון שלטון החוק וכיצד נוצר חוק, מה מטרתו וכיצד מנוסח.	עקרון-שלטון החוק (מהו חוק, כיצד נחקק תוך התייחסות למגמות פרשנות שיפוטית) (6 ש')	
--	--	--	--	--	--	--

		התלמידים יכירו את עקרון הפרדת הרשויות ויבינו את חשיבותו לקיומה של רשות שופטת אובייקטיבית. כמו כן, התלמידים יבינו כי לכל רשות יש סמכויות מעין שיפוטיות.	הפרדת רשויות תפקידי הרשויות השונות ויחסי הגומלין ביניהן.	התלמידים ינתחו אירועים אקטואליים שקורים במדינה ובאמצעות שאילת שאלות יבחנו האם עיקרון הפרדת הרשויות מתממש וכיצד.	עקרון-הפרדת רשויות (תוך התייחסות למגמות פרשנות שיפוטית במערכת המשפט). (6 ש')	
--	--	---	--	--	--	--

		התלמידים יכירו את הליך החקיקה וסוגי החקיקה עליהם מתבססת מערכת המשפט.	חקיקה ראשית, חקיקה משנית, חוקי יסוד, חוקה, הלכה, נוהג, תקדים.	התלמידים יערכו השוואה בין סוגי החקיקה השונים.	מבחן מסכם- 7% מהציון הסופי.
דיני עונשין (50 ש')	מבנה המשפט הפלילי (4 ש')	התלמידים יכירו את מבנה המשפט הפלילי על ענפיו השונים.	ענף דיוני, ענף מהותי.	התלמידים יערכו השוואה בין ענפי המשפט	חוק העונשין, התשל"ז-1977 ע"פ דרורי נ' מדינת ישראל
	• תורת דיני עונשין (5 ש')	התלמידים יכירו את העקרונות המנחים את המשפט הפלילי וכיצד התפתח בישראל.	עקרון הבחירה החופשית, עקרון החוקיות, עקרון ההתנהגות, עקרון האשם, עקרון האחריות האישית, רקע היסטורי להתפתחות המשפט הפלילי בישראל. ספק סביר	התלמידים ישאלו שאלות בקשר לעקרונות המנחים בתורת דיני העונשין באמצעות למידת עמיתים	ע"פ 7951/05 מ"י נ' פלוני. ע"פ 7075/03 אתי אלון ועופר מקסימוב נ' מ"י. ע"פ 418/77 ברדריאן נ' מ"י ע"פ 84/85 ליכטנשטיין נ' מ"י.

ע"פ 70846/03 מסטרמן ואחרים נ' מ"י. ע"פ 3158/00 מגדיש נ' מ"י. ע"פ 8220/02 יריב ברוכין נ' מדינת ישראל.	התלמידים יחולקו לקבוצות ויציגו בדרכים מגוונות את השחקנים במשפט הפלילי	מאשימה, נאשם, קובלנה פרטית. נפגעי זכויות עבירה	התלמידים יכירו את השחקנים במשפט הפלילי	• השחקנים במשפט הפלילי (4 ש')
	התלמידים ינתחו מקרי בוחן וזיהוי התקיימות היסוד הנפשי בכל מקרה.	התלמידים ינתחו מקרי בוחן וזיהוי התקיימות היסוד הנפשי בכל מקרה.	התלמידים יכירו את רכיבי היסוד העובדתי ויבינו את חשיבותו	• היסוד העובדתי (6 ש')
	התלמידים יאירוע לטעון- 7% מהציון הסופי.	התלמידים יערכו ניתוח סיטואציות וזיהוי התקיימות	התלמידים יכירו את חשיבותו של היסוד הנפשי כחלק חשוב בעת ביצוע עבירה.	• היסוד הנפשי (7 ש')

		היסוד הנפשי בכל מקרה.			
		התלמידים ינתחו סיטואציות שונות דרכן יסיקו מדוע גם לניסיון לבדו יש השלכות.	הצדקות, ניסיון בלתי צליח, הגנת החרטה והנסיגה.	התלמידים ילמדו מה ההשלכות של ניסיון לביצוע דבר עבירה, גם אם הניסיון לא צלח.	ניסיון לדבר עבירה (6 ש')
		התלמידים ינתחו אירועים שיובאו על-ידי המורה ובאמצעות שאילת שאלות מנחות יסיקו האם מדובר בשותפות לדבר עבירה.	יסוד נפשי בביצוע בצוותא, שידול, סיוע, גבולות האחריות הנגזרת.	התלמידים יכירו אפשרויות נוספות לביצוע עבירה בידי אחר.	שותפות (6 ש')
		התלמידים ישאלו שאלות	קבוצת הפטורים, קבוצת ההצדקים	התלמידים יכירו את הסייגים	סייגים לאחריות פלילית

		מנחות והסקת מסקנות		לאחריות פלילית למרות ביצוע עבירה.	(8 ש')	
		התלמידים ילמדו לסווג עבירות באמצעות זיהוי רכיבי העבירה והקשרים בניהם.	דיני תחולת עונשין, עבירות, תוכן העבירה.	התלמידים ילמדו את חשיבות המשפט הפלילי ואת היקף תכולתם של דיני העונשין.	• סיווג עבירות (4 ש')	

כיתה י"א:

נושא ראשי	נושאים משניים	מטרות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה	ביבליוגרפיה
סדר דין פלילי (48 ש')	מבוא- הפרוצדורה הפלילית (8 ש')	התלמידים יכירו את מטרות ההליך הפלילי תוך הבנת האיזון הדק שיש בין שימת דגש על רכיב הפרוצדוראלי	פרדוקס הפרוצדורה, אמת עובדתית ומשפטית, מטרות המשפט הפלילי, מטרות הפרוצדורה הפלילית, הנעת	התלמידים ינתחו מספר פסקי דין ודרכם יסיקו על מהות הפרוצדורה הפלילית.		חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב- 1982. חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), תשס"ב- 2002.

		למול התוצאה. רכיב	גלגל ההליך הפלילי, מהותי ופרוצדוראלי, שיטות דיון פלילי.			חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996. בש"פ 4586/06 ניסים חלידו נ' מ"י. רע"פ 3877/93 אבנרי נ' מ"י.
	המהפכה החוקתית והשפעתה על הפרוצדורה הפלילית (9 ש')	התלמידים יכירו את השינוי שחל במערכת המשפט בעקבות המהפכה החוקתית ותחילתו של עידן חדש בעולם המשפט הפלילי בפרט.	המהפכה החוקתית, משמעות המהפכה.	התלמידים יערכו השוואה בין מגמות השופטים טרם המהפכה החוקתית ואחריה.		ע"פ 175/10 חנוכייב נ' מ"י. ע"פ 9956/05 אסף שי נ' מ"י. ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. חוק יסוד: חופש העיסוק.

		התלמידים יכירו	הבאת העצור	התלמידים יצפו	ע"א 6821/93 בנק המזרחי
	מעצרים (8 ש')	אילו תנאים	לביהמ"ש, מועד	בדיון מעצר יהיה	המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר
		נדרשים להתקיים	מעצר, הבאה,	עליהם להגיש	שיתופי.
		כך שמעצר יהיה חוקי.	קטינים, תחילת	דו"ח צפייה-	
			המעצר למניין	2% מהציון	בג"ץ 6055/95 שגיא צמח נ'
			שעות, פגמים	הסופי.	שר הביטחון ואח'.
			במעצר, סמכות		
			עניינית+		
			מקומית, תנאים		ב"ש 4288/03 נועם צוקרמן נ'
			למעצר.		מ"י.
					בש"פ 7721/95 כהן נ' מ"י.
					בש"פ 5222/97 קופל פטשניק
					נ. מ"י.

		התלמידים יצפו בסרט "בשם האב" יוניברסל 1993, ינתחו אותו ויעריכו את אופן ההתנהלות שחלה בסרט מצד המדינה.	שפת החקירה, מקום החקירה, דרכי תיעוד חקירה, חיסיון מפני הפללה עצמית, מטרות האזהרה, זכות השתיקה והזכות לייצוג על-ידי עורך דין.	התלמידים יכירו וידונו בזכויות צד בהליך הפלילי.	זכויות היסוד של החשוד בחקירה (9 ש')	
		התלמידים ינתחו מספר אירועים ובאמצעות שאילת שאלות יסיקו האם קיימת מסוכנות ומדוע.	ביטחון הציבור, הלכה, חזקת המסוכנות והפרכתה, הגישות בפסיקה.	התלמידים יכירו מהי מסוכנות ואת הדרכים לקביעתה.	מסוכנות (5 ש')	

	עילות לסגירת תיק (5 ש')	התלמידים יכירו באילו עילות ניתן "לסגור תיק" ומדוע.	סגירת תיק מחוסר ראיות, חוסר עניין לציבור, היעדר אשמה פלילית, החלטה האם להגיש כתב אישום.	התלמידים יחשפו למספר אירועים שונים וידרשו למיין איזה עילה מתאימה לאיזה אירוע ומדוע.	
	האפשרויות העומדות לנאשם (4 ש')	התלמידים יכירו את האפשרויות התגובה הקיימות לנאשם לאחר הגשת כתב אישום נגדו.	להודות, לכפור, לטעון עובדות נוספות, לא להשיב כלל.	התלמידים יעלו מגוון נקודות מבט של הנאשם כנגד לכתב האישום	מבחן מסכם של פרק סדר הדין הפלילי- 5% מהציון הסופי.
דיני נזיקין (22 ש')	מבוא לדיני נזיקין (6 ש')	התלמידים יכירו את מטרת דיני הנזיקין וכיצד דיני הנזיקין מכוונים התנהגות.	מטרות דיני נזיקין, כיצד החוק מקדם את המטרות, השפעות חברתיות כלכליות.	התלמידים ידרשו לנתח אירוע ובאמצעות שאילת שאלות לקבוע האם יש להטיל אחריות ועל מי.	פקודת הנזיקין (נוסח חדש) ע"א 6339/97 רוקר נ' סלומון דפנה ברק-ארז, עוולות חוקתיות בעידן חוקי יסוד, משפט וממשל (ו) 104 .

		התלמידים ינתחו מאמר שיוצג להם ויעריכו את תוכנו.	מודלים לתחולת חוקי היסוד במשפט הפרטי.	כהמשך ללימוד המהפכה החוקתית במסגרת סדר הדין הפלילי, התלמידים יכירו את השפעת חוקי היסוד על תחום המשפט הפרטי.	השפעת חוקי היסוד (3 ש')	
		התלמידים ידרשו לנתח אירוע ובאמצעות שאילת שאלות לקבוע בגין אילו עוולות ניתן יהיה לתבוע.	סוגי עוולות, דוקטרינת ההסכמה מדעת.	התלמידים יכירו את סוגי העוולות בגין ניתן לתבוע בנזיקין והדוקטרינות השונות.	מקורות דיני נזיקין בישראל- הפקנ"ז. (13 ש')	
		התלמידים יחשפו לשני תיקים פלילים ובאמצעות השוואה בין שניהם ילמדו מהו סידור נכון ויעיל.	כללים חשובים ואופן ארגון תיק פלילי	התלמידים יבינו את חשיבות הכנתו של התיק הפלילי וסידרו בצורה יעילה.	מבוא והסבר בנושא חשיבות הכנה וסידור תיק פלילי בצורה נכונה ויעילה (2 ש')	סדנא התנסות מעשית בתיק פלילי (20 ש')

		התלמידים יחשפו לחומרי חקירה ועל-ידי שאילת שאלות יסיקו האם חומרים אלו מספיקים להגשת כתב אישום ובגין איזה עבירה.	עיון ובחינת חומרי חקירה	תלמידים יתנסו בבחינת חומרי חקירה וראיות שהובילו לפתיחת התיק	בדיקת חומר החקירה והראיות בתיק (5 ש')	
	כל קבוצה תגיש למורה את כתב האישום שלה. ציון המטלה יהווה 7% מהציון הסופי.	התלמידים יסיקו מידע מהחומרי החקירה וינסחו כתב אישום.	הגשת כתב אישום	התלמידים יתנסו בכתבת כתב אישום בהתאם לחומרי החקירה שהוצגו לפנייהם	הגשת כתב אישום (8 ש')	

		התלמידים יציגו את כתבי האישום שניסחו ויקיימו דיון במליאה תוך העלאת מגוון נקודות מבט של הסוגיה הנדונה.	כתב הצגת האישום בפני הכיתה.	למידת עמיתים. התלמידים יערכו רפלקציה על אופן העבודה והתוצאותיו. מה למדו מהתהליך.	הצגת התוצרים ומשוב (5 ש')	
אפרת רחף, "המשפט המבויס: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?" הפרלמנט 44 (2004).		התלמידים יעריכו את שיטת המשפט המבויס ככלי לימודי.	משפט מבויס Moot-Court דיבייט משפט מבויס ככלי לימודי תחרות משפט מבויס בפקולטות למשפטים	התלמידים ייחשפו לעולם המשפט המבויס, תולדותיו, השימושים הלימודיים בו	רקע למשפט המבויס (6 ש')	משפט מבויס - שנתי (90 ש')

	הצדדים בדיבייט (3 ש')	התלמידים יכירו את הצדדים בדיבייט ונטל השכנוע רובץ על כתפי התביעה	תביעה, הגנה נטל השכנוע	התלמידים ישאלו שאלות ויסיקו מדוע נטל השכנוע רובץ על התביעה.	אתר האינטרנט של דיון בכיתה המרכז הישראלי להעצמת האזרח – תוכנית השיג ושיח ("דיבייט") www.ceci.org.il
	נאום משפטי (6 ש')	התלמידים ילמדו כיצד כותבים נאום משפטי.	פתיחה טיעונים סיכום	סדנת כתיבה	משפט אייכמן ישיבה 01 (ארכיון המדינה) מתוך אתר www.youtube.com
	חקר נושא (6 ש')	התלמידים יתחלקו לקבוצות (2) קבוצות ישמשו בתפקיד התביעה ושני קבוצות בתפקיד ההגנה) ויבחרו נושא אקטואלי באמצעותו יתנהל ניתוח משפטיים מעמיקים בסוגיה אקטואלית	אקטואליה היבט משפטי ההליך האזרחי ההליך הפלילי החוקתי (בג"צ)	התלמידים באמצעות הצדקה והערכה של סוגיות אקטואליות שונות יבחרו מהי הסוגיה בה הם רוצים לעסוק במסגרת יחידה זו.	חיפוש נושא אקטואלי באתרי חדשות אינטרנטיים (אתרי חדשות כגון, nrg, ynetwalla, mako, haaretz) כל תלמיד יקבל מהמורה רשימת קריאה מתאימה לנושא הלימוד, כולל חקיקה, ופסיקה

קטע וידאו מ"משפט איכמן"	(אוגוסט 2014) [חלק רפלקציה אישית].		התלמידים ילמדו כיצד בנוי הדיבייט וסדר הצגת הדברים	נאומי טיעונים חקירה העדים הסיכום הדין	פתיחה ניהול תפקיד נאומי הכרעת	התלמידים ויסיקו מדוע יש לשמור על מבנה וסדר בהצגת הדברים בדיבייט.
			התלמידים ילמדו את חשיבות נאום הפתיחה	רקע עובדות המקרה הנושא בקצרה התביעה/ הגנה.	התלמידים יצדיקו ויעריכו את חשיבות נאום הפתיחה.	
		טיעונים (6 ש')	התלמידים ילמדו את חשיבות הטיעונים במשפט המבויס וכי מדובר בלב הדיבייט	טיעונים מנומקים ומשכנעים, הישענות על מקורות משפטיים ועיתונאיים משפט משווה	התלמידים ישוו בין מקורות מידע שונים לצורך הצגת טיעונים משכנעים.	
		ניהול חקירה (3 ש')	התלמידים ילמדו כיצד לנסח שאלה ממוקדת, בהירה, פשוטה ומכוונת מטרה	ניסוח שאלה מיקוד שאלה הכוונת העד למתן תשובה	התלמידים ישוו בין מגוון דרכי חקירה ולמדו מהי הדרך הטובה ומדוע.	

		התלמידים יצפו בעדויות בסרט של משפט אייכמן ודרכן יסיקו מהי משמעות העדים בהליך המשפטי.	עדות מטעם התובע/ הנתבע עד מטעם התובע / הנתבע דיני ראיות	התלמידים ילמדו את תפקיד העדים	תפקיד העדים (6 ש')
		התלמידים ינתחו אירוע שיוצג בפניהם ויסיקו דרכו מהי חשיבותו של נאום הסיכום.	חזרה על טענות הצדדים חילוץ אמירה מעניינת מחקירת העדים סיכום בקשת הכרעת דין מבית המשפט	התלמידים יבינו שנאום הסיכום נועד לתמצת ולחזור על עיקרי הדברים	נאום הסיכום (6 ש')
		התלמידים יתבוננו על מקרה בוחן ויטענו כיצד ומדוע המשפט המבוים מהווה כלי יעיל בלמידה משמעותית.	כלי להבעת והשמעת עמדה	התלמידים יסתכלו על מקרה בוחן בדיבייט ויתנו דעתם לסיכום פרק המשפט המבוים	מבט על מקרה בוחן (6 ש')

		סדנת כתיבה	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה יזמות	התלמידים יתדיינו ויכינו את הדיבייט	כתיבת הדיבייט(א) (6 ש')
		סדנת כתיבה	עבודה קבוצתית שיתוף הובלה תיקון	התלמידים יגישו את הדיבייט לתיקוני והערכת המורה	כתיבת הדיבייט(ב) (6 ש')
		סדנת הנחיה	חזרה גנרלית שיפור מקצים אחרונים הבעה בעל פה	התלמידים יציגו בע"פ את הנושא בו הם בחרו לכתוב במסגרת העבודה הקבוצתית (חזרה גנרלית)	חזרה גנרלית (6 ש')
		התלמידים ינתחו ויעריכו את טיב הצגתן של הקבוצות השונות.	הבעה בעל-פה עבודה קבוצתית יכולת שכנוע דיבור בהגהה נכונה	התלמידים יציגו בעל-פה את הנושא עליו הם בחרו לכתוב במסגרת העבודה הקבוצתית	הצגת הדיבייט (8 ש')
		התלמידים יציגו מגוון נקודות מבט על התהליך שעברו.	רפלקציה התבוננות עצמית ועל האחר ביקורת הבעת דעה	התלמידים יענו על שאלות רפלקציה בקשר לתהליך שעברו במסגרת	רפלקציה (6 ש')

				הדיבייט הכנת והצגתו.		
--	--	--	--	---	--	--

נושא ראשי	נושאים משניים	מטרות	מושגים מרכזיים	דרכי הוראה	דרכי הערכה	ביבליוגרפיה
י"ב מחצית א'- דיני משפחה (50 ש')	מבוא (9 ש')	התלמידים יכירו כיצד באים לידי ביטוי האוטונומיה והשוויון של הפרט במסגרת דיני משפחה.	מלחמת ערכים	התלמידים יערכו השוואה בין מגמות שונות של בתי המשפט.		חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשנ"א - 1953 חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"ה - 1995
	תביעות בהליך גירושין (10 ש')	התלמידים יכירו את נושא תביעות הגירושין וסוגיית מסורבי הגט.	חשיבות סיבת הגירושין- האסכולות השונות, הדין הדתי- עילות גירושין, מסורבי גט.	התלמידים יצפו בסרט "גט- המשפט של וויאן אמסלם" ויעלו מגוון נקודות מבט, יפתחו את יכולת הטיעון	עבודה בקבוצות על ניתוח הסרט והגשת דו"ח צפייה- 2% מהציון הסופי	חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט- 1959 חוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה- 2014
	מזונות בן זוג (8 ש')	התלמידים יכירו את ההצדקות בגין יש לשלם מזונות בני זוג ומה הדין בדתי בנושא.	הצדקות למזונות אישה, חובות וזכויות בן זוג בדין הדתי, סמכות.	התלמידים ילמדו באמצעות שאילת שאלות מנחות מדוע ומתי יש לחייב במזונות בן זוג.		שאל שוחט ודוד שאוה, סדר הדין בבית המשפט לענייני משפחה, הוצאת מחשבות, תשי"ע-2009. ע"א 651/79 סלמן נ' סלמן רע"א 964/92 אורון נ' אורון.
	אחריות כלכלית וטיפולית בילדים (10 ש')	התלמידים יכירו את כל נושא האחריות הטיפולית בילדים בעת גירושין.	התלמידים יכירו את כל נושא האחריות הטיפולית בילדים בעת גירושין.	אפטרופוס, חלוקת זמן, טובת הילד, הפרות זמני שהות, הכלים המשפטיים, יכולת הכנסה, עקרון החבילה.	התלמידים ילמדו בדרך של השערה מהי חשיבות האחריות הטיפולית	בע"א 806/93 הדרי נ' הדרי. בע"מ 10734/06 פלוני נ' פלונית. בג"ץ 3995/00 פלוני נ' בית הדין הגדול לערעורים בירושלים.

		בילדים בעת הגירושין.				ע"מ 4623/04 פלוני נ' פלונית. ע"פ 6353/94 כרמלה בוכבוט נ' מ"י. בע"פ 9680/04 אוחנה נ' מ"י.
		התלמידים יחשפו לפסקי דין שונים ולמדו בדרך של הסקת מסקנות.	הלכת השיתוף, דירת מגורים, חשבונות בנק, זכויות סוציאליות, נכס עסקי, הסדר איזון משאבים.	התלמידים יכירו את נושא חלוקת הרכוש בעת גירושין, מה מוגדר כרכוש משותף וכיצד יש לחלקו.	• חלוקת רכוש (7 ש')	
	עבודה מסכמת את נושא דיני המשפחה - 6% מהציון הסופי.	התלמידים יחשפו למספר פסקי דין בנושא, ינתחו ויעריכו אותם.	התמודדות מערכת המשפט עם הסוגיה המורכבת הזו	התלמידים יכירו את סוגיית האלימות במשפחה ואת מגמת התערבותה של מערכת המשפט על אופי היחסים בין בני זוג למול ההתייחסות לסוגיה בעבר.	• אלימות במשפחה (6 ש')	ע"פ 1855/05 אריקה אורבושפרישקין נ' מ"י.

י"ב מחצית ב- דיני עבודה (52 ש')	מבוא כללי לדיני עבודה (6 ש')	התלמידים יכירו את חשיבות משפט העבודה לחיים המודרניים ולשמירת זכויות העובד.	מהי עבודה, אבטלה, הגישות החברתיות כלכליות, בתי הדין לעבודה.	התלמידים ילמדו באמצעות שאילת שאלות ושערות	מטלת ניתוח אירוע- 5% הציון הסופי.	חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.
	מבוא לעבודת נוער (3 ש')	התלמידים ייחשפו לחוק עבודת נוער ומדוע יש לבדל אותו מחוקי עבודה של בגירים.	הכרת טופס 101, מס הכנסה, זכויות נוער.	התלמידים ילמדו באמצעות ניתוח החוק והסקת מסקנות		
	עבודת נוער (6 ש')	התלמידים יכירו מהן זכויות בני הנוער העובד מבחינת; גיל העובד, שכר, תנאי עבודה, אפליה בעבודה, סעיפים חשובים בחוזה, התלמידות	עבודת נוער	התלמידים ידרשו לנתחו ולהעריך טיבו של חוזה העסקה של בני נוער.		
	התנדבות (3 ש')	התלמידים יציגו את תפיסתם לגבי עולם ההתנדבות ויבינו, מבחינה ערכית, את ההבדל בין התנדבות לבין	הבחנה בין עובד למתנדב.	התלמידים יבצעו השוואה בין עובד למתנדב		חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ס' 121(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש].

חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953 ד"מ(ב"ש) 01/2387 עדי שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002). ע"ב 02/5666 איציק אבל נ' רדיו אפ. אם. השפלה בע"מ (06/01/2005).				שכר. מאידך יבינו את זכותם לשכר בתור מתלמידים		
		התלמידים יציגו את מאפייני של כל מעסיק בדרכים מגוונות.	מעסיק, מיקור חוץ, קבלן, קבלן כח אדם, קבלן שירותים, מעסיק עיקרי.	התלמידים יכירו את חשיבותו של המעסיק, חובותיו כלפי העובדים ודאגה כלפיהם	יחסי עבודה- מיהו מעסיק (3 ש')	

ס' 1 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995. בג"צ 93/5168 מור נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד נ(4) 628 (1996).		התלמידים ינתחו אירועים שונים ויטענו האם מדובר ביחסי עבודה.	עובד, קבלן עצמאי, קבלן שירותים, פרילנסר, מבחן הפיקוח, מבחן ההשתלבות, מבחן התכלית, המבחן המעורב.	התלמידים ילמדו את הגדרת העובד ולשם כך יכירו מבחנים בפסיקה.	• יחסי עבודה- מיהו עובד (6 ש')	
		התלמידים ילמדו באמצעות שאילת שאלות והסקת מסקנות אודות חשיבות התערבות המדינה בנושא.	חוק קוגנטי ודיספוזיטיבי, חוק מגן, שכר מינימום.	התלמידים יכירו את משמעות חוקי המגן ויבינו מדוע מתערבת המדינה בתחום משפט פרטי לכאורה ונותנת לו גוון ציבורי. התלמידים יכירו חוקי מגן עיקריים.	• חוקי מגן (3 ש')	

	שעות עבודה ומנוחה (3 ש')	התלמידים יכירו את תכלית חוק שעות עבודה ומנוחה התלמידים יבינו את משמעות החופשה ככלי לשימור העבודה ואת הרציונל הסוציאלי העומד מאחוריו.	שעות עבודה, הפסקה, יום מנוחה, שעות נוספות, חופשה שנתית, צבירת חופשה.	התלמידים יעריכו ויצדיקו את החוק.	ס' 1, 11-18 לחוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996.
	קיום בכבוד (3 ש')	התלמידים ינתחו את המושג קיום בכבוד ויקשרו בינו לבין עולם דיני העבודה כמגנים על הזכות לקיום בכבוד.	קיום בכבוד	התלמידים ינתחו וישוו בין פסקי דין שונים תוך בחינת התייחסות הפסיקה למושג קיום בכבוד.	ס' 6 לחוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000.
	שכר מינימום (3 ש')	התלמידים יבינו את התפיסה החברתית מאחורי שכר המינימום ויביעו עמדה בעד/ נגד העלאת שכר המינימום.	שכר מינימום, שעות נוספות, שכר מינימום לפי גיל.	התלמידים יציגו טיעונים בעד ונגד העלאת שכר המינימום.	ס' 35, 30, 23-1 שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951. ע"ע (ארצי) 06/570 עו"ד עמוס אגרון נ' עו"ד זיוה כץ (2007).

חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. בג"צ 03/366 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר (טרם פורסם)(2005). [בג"צ קיום בכבוד]. ס' 1א-8, 11-14 שכר מינימום, התשמ"ז-1987.		התלמידים ישוו בין חוזי עבודה שונים.	חופש העיסוק, חוזה יחס, התקשרות, חובת הצדדים, מפגש רצונות, חוזה למתן שירות אישי, אכיפה/פיצוי.	התלמידים ילמדו את מהות חוזה עבודה, חוזה אישי, התלמידים יבינו את ההבדל בין חוזים שונים למשרות שונות (שירות אישי לעומת משרה אחידה)	• חוזה עבודה אישי (3 ש')
		התלמידים ינתחו ויעריכו הסכמים קיבוציים ויסיקו את חשיבותם עבור העובדים.	התארגנות עובדים, הסכם קיבוצי, ארגון יציג, התאגדות מקצועית, יחסים קיבוציים, הסתדרות העובדים החדשה.	הכרת יחסי העבודה הקיבוציים: מהותם, רקע היסטורי, הזכות להתאגדות והמתח המובנה בין המעסיק והארגון המאוגד.	• ארגוני עובדים (4 ש')

	פיטורי עובד (6 ש')	התלמידים ילמדו מתי מסתיימים יחסי עובד-מעסיק, מה ההבדל בין התפטרות לפיטורין, מתי המתפטר הוא כדין מפוטר? מגבלות על פיטורים.	פיטורין, התפטרות, תנאים סוציאליים, שימוע לפני פיטורין, תום לב, זכות טיעון ועמידה, איסור פיטורין.	התלמידים ישוו בין פיטורין להתפטרות הן מבחינת ההליך והן מבחינת ההשלכות על העובד.	מבחן מסכם- 7% מהציון הסופי	ע"ע (ארצי) 01/1054 טוילי נ' דהרי, פד"ע 746 (2002). בג"צ 83/239 מילפלדר נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מא (2) 210 (1987). סעי' 33-ח33 טז לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957
--	--	--	---	--	-----------------------------------	--

עסק (ארצי) 10/24 הוט טלקום בע"מ ניהסתדרות העובדים הלאומית, (2010). ע"ע (ארצי) 08/387 אלי פרג'ון נ' חברת הדואר (2008). חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954 . חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התשי"ט 1949						
---	--	--	--	--	--	--

י"ב שנת- קייס משפטי (סה"כ 78 ש')	מבוא לקייס משפטי (6 ש')	התלמידים יבינו את נושא הקייס המשפטי, היותו כלי לימודי וחשיבותו לעולם המשפט	קייס משפטי חינוך משפטי קליני	התלמידים ישוו בין חינוך משפטי בעבר לחינוך משפטי מודרני		סטיבן וויזנר", הקליניקה המשפטית: חינוך משפטי בשם האינטרס הציבורי "עיוני משפט כה (2) 383-369 (נובמבר 2001).
	קייס משפטי כללי ניתוח (5 ש')	התלמידים יכירו את השימוש בקייס המשפטי ככלי ניתוח בעולם המשפט ולהעלאת טיעונים.	ניתוח קייס הסקת מסקנות העלאת טיעונים	סדנא		קייס משפטי שיובא על ידי המורה

בחירת קייס אקטואלי על ידי התלמידים באתרי חדשות כגון ynet, nrg, haaretz, walla, mako		סדנה במעבדת מחשבים	משפט משווה מקרים משפטיים דומים	התלמידים ילמדו על היות הקייס המשפטי כלי להבאת דוגמה כאשר רוצים להשתמש בטיעונים	קייס משפטי ככלי להבאת דוגמה (5 ש')	
חוק-יסוד: השפיטה		התלמידים יסיירו בביהמ"ש העליון ויקבלו הדרכה אודותיו.	בג"צ בית משפט לערעורים אזרחיים ופליליים	התלמידים יכירו את סמכויות בית המשפט העליון ופועלו במשכנו בירושלים	בית המשפט העליון (9 ש')	

	קריאת חוק (א) (5 ש')	התלמידים ילמדו על סעיפי החוק השונים וזיהוי החלקים החשובים כשקוראים חוק.	שנת חיקוק סעיף מטרת החוק (לא תמיד) סעיף הגדרות כותרות השוליים	התלמידים ינתחו ויערכו חוקים.		חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה
	קריאת חוק (ב) (5 ש')	התלמידים ילמדו על מצבים של תיקון החוק, תחולה, הוראות מעבר וכניסה לתוקף.	תיקון לחוק תחולה ואי תחולה, הוראות מעבר כניסה לתוקף ורטרואקטיביות (אם יש)	התלמידים ינתחו ויעריכו חוקים		חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה.
	קריאת חוק (ג) (4 ש')	התלמידים ילמדו האם החוק דורש חקיקת תקנות, ביצוע, הוראות מיוחדות בחוק, שמירת דינים	סעיף ביצוע ותקנות הוראות מיוחדות בחוק סמכויות שמירת דינים	התלמידים ינתחו ויעריכו חוקים.		חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה

חוק מספר החוקים שיובא על ידי המורה	התלמידים יחולקו לקבוצות וכל קבוצה תציג בפני הכיתה בג"ץ שהוגש בין פסילת חוק.	התלמידים ינתחו ויעריכו חוקים	סעיף עונשין סעיף דין המדינה סעיף ערעור	התלמידים ילמדו על קיומם של סעיפי עונשין בחוק, סעיף הנוגע לדין המדינה, וכן איך ניתן לערער על חוק או סעיף מסוים מהחוק	קריאת חוק (ד) (5 ש')	

	חיפוש במאגרי מידע - חוקים (3 ש')	התלמידים יבינו כיצד לחפש חוק מתאים לפי מרכיביו ועל פי צורכי התלמיד.	חיפוש ביבליוגרפיה ומקורות מידע	התלמידים ילמדו באמצעות זיהוי רכיבי החוק והקשרם לנושא הנדרש.	התלמידים ידרשו למצוא מספר חוקים שתבקש המורה בהתאם לקריטריונים מסוימים	בחירה של חוק אחד על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו nevo.co.il/חיפוש בגוגל
	ניתוח פסק דין : כותרת (5 ש')	התלמידים ילמדו לזהות את מרכיב הכותרת, אשר מסייע בהליך חיפוש פסק הדין המתאים.	סוג ההליך מספר ההליך שמות הצדדים שם הקובץ בו התפרסם פסק הדין התאריך בו ניתן פסק הדין הרכב השופטים רשימת חוקים בהם נעשה שימוש במהלך פסק הדין רציו של פסק הדין רשימת פסקי הדין שאוזכרו על ידי בית המשפט במהלך הדיון המשפטי שמות המייצגים.	התלמידים ילמדו באמצעות זיהוי רכיבי החוק והקשרם לנושא הנדרש.		ע"פ 64/196 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש, יח (4) 568 (1964) ע"א 91/416 יצחק ממון נ' רחל טריקי, מז (2) 652 (1993).

		התלמידים יסיקו מקריאת פסק דין מהן העובדות החשובות	חשיבות העובדות מאפשר לזכור את פסק הדין מהעובדות נבנית ההלכה	התלמידים ילמדו לזהות ולסכם את סיפור המעשה	ניתוח פסק דין : קריאת העובדות (4 ש')	
		התלמידים ילמדו דרך השוואת התוצאות בין הערכאות השונות של האירוע.	ערכאה ראשונה ערכאות קודמות ביהמ"ש העליון כערכאת ערעור	התלמידים ילמדו לזהות ערכאות קודמות (אם היו)	ניתוח פסק דין : גלגולי הפרשה בערכאות קודמות (3 ש')	

		התלמידים ילמדו באמצעות שאלת שאלות.	שאלה משפטית החלת הנורמה הראויה	התלמידים ילמדו על שאלה משפטית	ניתוח פסק דין : השאלה המשפטית (3 ש')	
בחירה של פסק דין על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו / חיפוש בגוגל.		התלמידים ינתחו ויעריכו פסק דין ויסיקו מה עמד מאחרוני הנמקת השופטים.	רציו, אוביטר צריך עיון	התלמידים יבינו את סוגי ואופן הנמקות השופטים בפסק הדין	ניתוח פסק הדין : נימוקי השופטים (5 ש')	

	חיפוש במאגרי מידע - פסקי דין (5 ש')	התלמידים יבינו כיצד לחפש פסק דין מתאים לפי מרכיביו ועל פי צורכי התלמיד.	חיפוש הלכה של ערכאה מקורות מידע עליונה	התלמידים ילמדו על ידי זיהוי הרכיבים וההקשרים כיצד למצוא את הפסק דין המתאים לצורך.		בחירה של חוק אחד על ידי התלמידים במאגר המשפטי נבו nevo.co.il/חיפוש בגוגל.
	ניתוח קיים פלילי (6 ש')	התלמידים ילמדו כיצד לנתח קיים פלילי	קריאת הקיים זיהוי השאלות המשפטיות הנורמה האוסרת הסנקציה	התלמידים ינתחו ויעריכו קיים פלילי	התלמידים ידרשו לנתח קיים משפטי שיובא ע"י המורה ולהגישו. לאחר מכן יתקיים דיון במליאה	קייסים פליליים שיובאו על ידי המורה לניתוח.

ט. דרכי הערכה

הרכב והערכת 5 יחידות לימוד במשפטים יחושבו באופן הבא :

כיתה	מספר יחידות לימוד	משקל בהרכב לציון סופי	שם ההערכה	מדדי הערכה	משקל ציון הערכה
י	1	20% מקורות המשפט ודיני עונשין	תלקיט כיתה י	מקורות המשפט- מבחן מסכם	7%
				דיני עונשין- הגשת עבודה	7%
				דיני עונשין- הגשת דו"ח צפייה בסרט	2%
				מקורות המשפט- השתתפות בתרגיל דיבייט	4%
י"א	2	20% סדר דין פלילי ודיני נזיקין	סדנא	סדר דין פלילי- מבחן מסכם	5%
				סדר דין פלילי- הגשת דו"ח סיור בביהמ"ש	2%

7%	סדנא- עבודה בהכנת תיק פלילי	משפט מבויס	20% משפט מבויס (סדר דין פלילי, דיני נזיקין, משפט אזרחי)		
6%	דיני נזיקין- הגשת עבודה				
4%	נאום משפטי				
8%	הגשת עבודה				
5%	דיבייט				
3%	רפלקציה				
		תלקיט כיתה יב	20% דיני משפחה ודיני עבודה	2	י"ב
2%	דיני משפחה- דו"ח צפייה בסרט.				
6%	דיני משפחה- עבודה מסכמת				
5%	דיני עבודה- עבודת ניתוח אירוע				
7%	דיני עבודה- מבחן מסכם				
2%	כתיבת מבוא	עבודת חקר	20% עבודת חקר		
5%	סקירה ספרותית				

3%	ניתוח ממצאים			
5%	הצגת טיעונים משפטיים			
2%	סיכום ומסקנות			
3%	רפלקציה			

נספח – דוגמאות לחלופות הערכה ומחווניים

מטלה 1: משפט מבויס

כתיבת נאום (שכבת יא) הוראות כלליות

1. עליכם לבחור קטע מהעיתונות עליו תכתבו נאום, בהתאם לאופן כתיבת נאום שנלמד בכיתה.
2. עליכם להתייחס לקייס משפטי ענייני עליו תוכלו לכתוב את הנאום.
3. יש להתייעץ עם המורה לפני שתתחילו לכתוב את הנאום.
4. עליכם לטעון במסגרת התביעה או ההגנה.
5. אורך הנאום לא יעלה על עמוד אחד, מוקלד במחשב בקובץ, word גופן David 12 רווח כפול.
6. יש להגיש את העבודה בזוגות למורה דרך המייל עד ליום _____. בכותרת ההודעה יש לרשום "נאום משפטי – שמות התלמידים" וכן לצרף את הקובץ.

7. מדובר בהערכה חלופית וציון לבחינת הבגרות – אין מועד ב ! נא היערכו בהתאם להנחיות.

מחווון

נושא	פירוט	ניקוד
קטע עיתונות	על התלמיד לשלב קטע עיתונות עליו התבסס הנאום (הקייס המשפטי)	10
הקייס המשפטי	הדגשת הקייס המשפטי עליו נכתב הנאום	10
הקדמה	הצגת הנושא בכלליות והכוונתו לקהל השומעים בהתאם לטענות התביעה/ ההגנה	15
טענות הנאום	על התלמיד היה לציין לפחות 3 טיעונים לטענות התביעה/ ההגנה. דגש ניתן לטענות משפטיות ופחות לטענות מוסריות/ ערכיות	30
סיכום	סיכום הנושא ו/או הסקת מסקנות של הנאום	15
מבנה וסדר הנאום	דגש ניתן להפרדה בין פסקאות, לניסוחים רהוטים ולהצגת מבנה נכון של חלקי הנאום	10
עמידה בזמנים	הכוונה לעמידה בזמנים בהגשת המטלה דרך האימייל.	10

מטלה 2- סדנת התנסות מעשית בתיק פלילי

הכנת תיק פלילי- הוראות כלליות (שכבה י"א)

חלק א- קבלת החומר המצוי בתיק פלילי- סידורו והכנתו .

חלק ב- הסבירו אודות הדיון בבקשה למעצר עד תום ההליכים וחלוקת תפקידים בקבוצה בין תביעה להגנה. בשלב זה כל קבוצה תעלה טיעונים לקראת הדיון למעצר עד לתום ההליכים. לאחר מכן, סימולציה ע"י משחק תפקידים : תלמיד אחד ישמש כתובע ותלמיד נוסף, כסנגור. שאר התלמידים יבצעו תצפית ע"י דף תצפית ייעודי. לאחר הדיון התלמידים יתחלפו בתפקידים. כנ"ל אודות הטיעונים לעונש. חלק ג- דיון משותף, תחקיר כיתתי ומשוב.

מחווון

נושא	פירוט	ניקוד
ידע תאורטי והגשת מטלות כתובות	הגשת תיק פלילי מסודר, טיעונים לעונש ודו"ח צפייה.	30
ידיעות התלמיד בעל-פה.	בחינת ידיעות התלמיד בעל פה, בשלב הסימולציות- טיעון בהיר, מתומצת, עמידה מול קהל.	30
עבודת צוות	הקשבה, שיתוף פעולה, עמידה בזמנים, השתתפות בדיונים.	30
רפלקציה	הגשת רפלקציה אישית על תהליך העבודה.	10

מטלה 3- עבודה בדיני עונשין

רוני ויובל זוג צעיר שבחר לקיים את מסיבת החתונה שלו בשייט בכינרת. לשם כך, פנו בני הזוג למני, בעלים של ספינת שייט בטבריה. במסגרת החלק האומנותי של מסיבת החתונה, בחרו בני הזוג להפתיע את האורחים במופע זיקוקים מרהיב, לשם כך, שכרו בני הזוג את שירותיה של דורין מפעילת זיקוקים מוסמכת בעלת ניסיון רב והמלצות.

ביום החתונה, לאחר טקס הנישואין, עלו בני הזוג ואורחיהם לספינת השייט של מני. בעת המסיבה אורחים רבים שתו משקאות אלכוהוליים לרבות דורין מפעילת הזיקוקים. כמה דקות לפני השעה 00:00, ניגשה דורין להכנת מופע הזיקוקים שהעתידי היה להתקיים באותה שעה. דורין אשר חשה ברע כתוצאה משתייה מופרזת של אלכוהול, ביקשה מאחת האורחות באירוע, סיגל, שתצית במקומה את הזיקוקים שאותם הכינה למופיע. סיגל, אשר לא היה לה ניסיון בתפעול של מופע זיקוקים טרם המקרה, נענתה לבקשתה של דורין והציתה את הזיקוקים. בשל כשל תפעולי של המופע, אחד הזיקוקים עבר דרך רחבת הריקודים, פגע ברגלה של רוני (הכלה) וגם לה לכוויות קלות, וגרם לנפילתו של יובל (החתן) למים. יובל אשר היה שתויה ומעורפל לא הצליח להיחלץ מהמים ובהעדר מציל בספינה, יובל תבע למוות.

א. ציין באילו עבירות בחוק העונשין ניתן להאשים את דורין מפעילת הזיקוקים.

* ציין את שם העבירה

* נתח את העבירה (רכיב התנהגותי, נסיבתי ותוצאתי)

* נתח האם יתקיים באירוע היסוד העובדתי והיסוד הנפשי לביצוע העבירה.

ב. ציין באילו עבירות בחוק העונשין ניתן להאשים את מני הבעלים של ספינת השייט.

* ציין את שם העבירה

- * נתח את העבירה (רכיב התנהגותי, נסיבתי ותוצאתי)
- * נתח האם יתקיים באירוע היסוד העובדתי והיסוד הנפשי לביצוע העבירה.

מחוו

נושא	פירוט	ניקוד
זיהוי העבירה הרלוונטית בכל אחד מהסעיפים	על התלמיד לחפש בחוק העונשין את העבירות הרלוונטיות ביותר לאירוע.	26 (13 נק' על כל סעיף)
ניתוח רכיבי העבירה	על התלמיד לנתח באופן בהיר ומדויק את העבירות הרלוונטיות. תוך פירוט כל רכיב מרכיבי העבירה.	32 (16 נק' לכל סעיף)
ניתוח היסוד העובדתי והיסוד הנפשי	על התלמיד לנתח ולקבוע האם התקיימו היסוד העובדתי והיסוד הנפשי לביצוע כל אחת מהעבירות בהתאם לאירוע הנדון.	42 (21 נק' לכל סעיף)

ביבליוגרפיה

חקיקה:

- חוק יסודות המשפט התש"ם-1980.
- חוק יסוד : הכנסת
- חוק יסוד : הממשלה.
- חוק יסוד : השפיטה.
- חוק העונשין, התשל"ז-1977
- חוק בתי המשפט, התשמ"ד-1984.
- חוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), תשמ"ב-1982.
- חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חשודים), תשס"ב-2002.
- חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה- מעצרים), תשנ"ו-1996.
- תקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984.
- חוק יסוד : כבוד האדם וחירותו.
- חוק יסוד : חופש העיסוק.
- חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"ה - 1995
- חוק לתיקון דיני משפחה (מזונות), תשי"ט-1959
- חוק להסדר התדיינויות בסכסוכי משפחה (הוראת שעה), תשע"ה-2014.
- חוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969.
- חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשנ"א - 1953

פקודת הנזיקין (נוסח חדש)
 חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953. ס' 121(ב) לפקודת מס הכנסה [נוסח חדש].
 חוק עבודת נוער, התשי"ג-1953
 חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995.
 חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996 .
 חוק העסקת עובדים באמצעות קבלני כוח אדם (תיקון), התש"ס-2000.
 חוק שכר מינימום, התשמ"ז-1987.
 שעות עבודה ומנוחה, התשי"א-1951.
 חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951.
 לחוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957
 חוק עבודת נשים, התשי"ד-1954
 חוק חיילים משוחררים (החזרה לעבודה), התשי"ט 1949

פסיקה:

בג"צ 93/5168 מור נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד נ(4) 628 (1996).
 עא 3798/94 פלוני נ' פלונית פ"ד נ(3), 133.
 ע"פ דרורי נ' מדינת ישראל
 ע"פ 7951/05 מ"י נ' פלוני.
 ע"פ 7075/03 אתי אלון ועופר מקסימוב נ' מ"י.
 ע"פ 418/77 ברדריאן נ' מ"י

ע"פ 84/85 ליכטנשטיין נ' מ"י.
 ע"פ 70846/03 מסטרמן ואחרים נ' מ"י.
 ע"פ 3158/00 מגדיש נ' מ"י.
 ע"פ 8220/02 יריב ברוכין נ' מדינת ישראל.
 בש"פ 4586/06 ניסים חלידו נ' מ"י.
 רע"פ 3877/93 אבנרי נ' מ"י.
 ע"פ 175/10 חנוכייב נ' מ"י.
 ע"פ 9956/05 אסף שי נ' מ"י.
 ע"פ 5121/98 יששכרוב נ' התובע הצבאי הראשי.
 ע"א 6821/93 בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר שיתופי.
 בג"ץ 6055/95 שגיא צמח נ' שר הביטחון ואח'.
 ב"ש 4288/03 נועם צוקרמן נ' מ"י.
 בש"פ 7721/95 כהן נ' מ"י.
 בש"פ 5222/97 קופל פטשניק נ. מ"י.
 ע"א 6339/97 רוקר נ' סלומון
 ע"א 651/79 סלמן נ' סלמן
 רע"א 964/92 אורון נ' אורון.
 בע"א 806/93 הדרי נ' הדרי.
 בע"מ 10734/06 פלוני נ' פלונית.
 בג"ץ 3995/00 פלוני נ' בית הדין הגדול לערעורים בירושלים.

ע"מ 4623/04 פלוני נ' פלונית.
 ע"פ 6353/94 כרמלה בוכבוט נ' מ"י.
 בע"פ 9680/04 אוחנה נ' מ"י.
 ע"פ 1855/05 אריקה אורבוש פרישקין נ' מ"י.
 ד"מ(ב"ש) 01/2387 עדי שפירר נ' טוב אל חברה לשיווק בע"מ (2002).
 ע"ב 02/5666 איציק אבל נ' רדיו אפ. אס. השפלה בע"מ (06/01/2005).
 ע"ע (ארצי) 06/570 עו"ד עמוס אגרון נ' עו"ד זיוה כץ (2007)
 בג"צ 03/366 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר (טרם פורסם)(2005). [בג"צ קיום בכבוד].
 ע"ע (ארצי) 01/1054 טוילי נ' דהרי, פד"ע לז 746 (2002).
 בג"צ 83/239 מילפלדר נ' ביה"ד הארצי לעבודה, פ"ד מא (2) 210 (1987).
 עסק (ארצי) 10/24 הוט טלקום בע"מ נ' הסתדרות העובדים הלאומית, (2010).
 ע"ע (ארצי) 08/387 אלי פרג'ון נ' חברת הדואר (2008).
 ע"פ 64/196 היועץ המשפטי לממשלה נ' מרדכי בש, יח (4) 568 (1964)
 ע"א 91/416 יצחק ממון נ' רחל טריקי, מז (2) 652 (1993).

ספרות:

דפנה ברק-ארז, עוולות חוקתיות בעידן חוקי יסוד, **משפט וממשל** (ו) 104.
 אפרת רחף, "המשפט המבוים: פוטנציאל לא ממומש במערכת החינוך הישראלית?"
הפרלמנט 44 (2004).

משרד החינוך- דיון בכיתה המזכירות הפדגוגית (אגף רוח וחברה), **חלופות והערכות במדעי החברה** (אוגוסט 2014) [חלק רפלקציה אישית].
שאל שוחט ודוד שאוה, סדר הדין בבית המשפט לענייני משפחה, **הוצאת מחשבות**, תש"ע-2009
סטיבן וויזנר, הקליניקה המשפטית: חינוך משפטי בשם האינטרס הציבורי, **עיוני משפט** כה (2) 383-369 (נובמבר 2001).

אתרי אינטרנט:

אתר האינטרנט של דיון בכיתה המרכז הישראלי להעצמת האזרח – תוכנית שיג ושיח ("דיבייט")
www.ceci.org.il

סרטים:

הוכחים הגדולים (2007).
גט- המשפט של וויאן אמסלם (2014).
בשם האב (יוניברסל, 1993).
משפט אייכמן ישיבה 1 (ארכיון המדינה).
עדויות משפט אייכמן (ארכיון המדינה).
עושים סדר (החינוכית 23,11).

